Raadsvergadering d.d. 28 april 2022

Voorstelnummer 29-2022
Agendanummer 11
Zaaknummer D - 2037107
Onderwerp: Raadsvoorstel financiering regionale projecten 2023
Portefeuillehouder: Burgemeester L.J. Sievers

Aan de raad.

Gevraagde beslissing

1. In te stemmen om voor de jaren 2023 en verder structureel een beperkt regionaal budget te vormen voor regionale projecten en activiteiten (in totaal als regio € 340.000 per jaar, een bijdrage van € 1,00 per inwoner per jaar per gemeente, hierna uitgewerkt als scenario 2) ter vervanging van het huidige regionale budget vanuit de voormalige SRA-gelden.
2. In te stemmen met de bijdrage van Edam-Volendam van € 37.000 vanaf 2023 (reeds beschikbaar in de begroting).

Samenvatting

In 2017 is de voormalige Stadsregio Amsterdam (SRA) opgeheven en zijn de verantwoordelijkheden m.b.t. mobiliteit overgegaan in de Vervoerregio Amsterdam (VRA). De verantwoordelijkheden van de SRA op de beleidsvelden Economie en Wonen zijn teruggegeven aan de gemeenten. En daarmee zijn ook de reserves van de SRA voor de beleidsvelden Economie en Wonen teruggegeven aan de gemeenten. Dit betrof voor de regio Zaanstreek-Waterland een bedrag van ongeveer € 1,79 mln.
In 2018 hebben de gemeenten in Zaanstreek-Waterland afspraken gemaakt over de besteding van deze eenmalige middelen. Deze worden momenteel vooral besteed aan gezamenlijke, regionale projecten en activiteiten m.b.t. de thema's van de MRA: Economie, Ruimte, Landschap, Mobiliteit, Bouwen en Wonen en Duurzaamheid. Voor de zes regionale wethoudersoverleggen (PHO) op deze thema's wordt jaarlijks een begroting en verantwoording gemaakt t.b.v. de besteding van dit budget. Deze begroting wordt vastgesteld door de gezamenlijke colleges.

Februari jl. is de begroting 2022 vastgesteld door alle colleges. In het bijbehorende voorstel was zichtbaar dat de eenmalige SRA-gelden eind 2022 volledig zijn besteed, als alle geplande projecten en activiteiten ook daadwerkelijk uitgevoerd worden. Er is voor 2023 en verdere jaren dan geen budget meer voor nieuwe regionale projecten. De regio en de regionale PHO hebben sinds 2018 veel baat gehad bij de beschikbare middelen. Dit was een stimulans om ontwikkelingen mogelijk te maken en heeft een impuls gegeven aan de samenwerking in de regio. Daarom worden de raden gevraagd om vanaf 2023 structureel een beperkt budget beschikbaar te stellen voor regionale activiteiten t.b.v. de samenwerking in het Ruimtelijk Domein, aangestuurd via bovengenoemde wethoudersoverleggen.

Door een misverstand bij het opstellen van de begroting 2022-2025, staat dit budget reeds in de begroting. Onderhavig voorstel hoeft daarom niet tot nieuwe financiële consequenties te leiden. Dit aspect staat nader toegelicht onder het kopje 'financiële consequenties'.

©ev 2020

Onderbouwing en alternatieven

Drie scenario's voor nieuw budget t.b.v. regionale projecten en activiteiten

In de jaren 2018 tot en met 2022 is gemiddeld € 360.000 per jaar besteed aan regionale activiteiten. Dit waren allemaal eenmalige of tijdelijke activiteiten. Geen structurele verplichtingen. Het gemiddelde bedrag geeft echter een vertekend beeld. In de eerste jaren kwamen activiteiten langzaam op gang en vanaf 2020 ontstaan er vele gezamenlijke initiatieven. De uitgaven zien er globaal als volgt uit:

- 2018: € 130.000
- 2019: € 335.000
- 2020: € 180.000 (invloed Corona, begroot was € 665.000)
- 2021: € 440.000 (invloed corona, begroot was € 1.000.000)
- 2022: € 709.000 (begroot)

De regio en de regionale wethoudersoverleggen (PHO) hebben sinds 2018 veel baat gehad bij de beschikbare middelen. Er zijn veel activiteiten, projecten, bijeenkomsten en visies mee gerealiseerd. Dit was een grote stimulans om ontwikkelingen mogelijk te maken en heeft een impuls gegeven aan de samenwerking in de regio. Er is bijvoorbeeld een bijdrage geleverd aan het ontwikkelen van de Regionale Energie Strategie, de verkenning naar ontwikkeling van de Hoornse Lijn, het Startersloket e.d. Veel regionale activiteiten konden ontstaan, doordat er snel budget beschikbaar was voor een eerste opstart. Het budget fungeerde daarmee als "zaaigeld" voor nieuwe ontwikkelingen.

Er zijn drie scenario's uitwerkt voor het bekostigen van regionale activiteiten voor de jaren 2022 e.v.:

1. **Toereikend**: jaarlijks 680.000 voor regionale activiteiten (€ 2,00 per inwoner)
2. **Beperkt**: jaarlijks € 340.000 voor regionale activiteiten (€ 1,00 per inwoner)
3. **Minimaal**: jaarlijks € 34.000 voor regionale bijeenkomsten (€ 0,10 per inwoner)

Scenario 1: Toereikend

Jaarlijks € 680.000 regionaal budget voor projecten en activiteiten (€ 2,00 per inwoner)

- Dit scenario is vergelijkbaar met de werkwijze van afgelopen jaren. Er is standaard een ruim budget beschikbaar voor regionale activiteiten en projecten. Het Ambtelijk Coördinatieteam Regionale Zaken Zaanstreek-Waterland (ACT) maakt jaarlijks een begroting met de projecten en activiteiten per PHO en legt die in december ter goedkeuring voor aan de colleges. Na elk kalenderjaar verzorgt het ACT een rapportage over de besteding.
- De themasecretaris is verantwoordelijk voor monitoren van de besteding van het budget en de inhoudelijke rapportage. Zaanstad blijft de financiële administratie verzorgen van de projecten en activiteiten.

©ev 2020

Scenario 2: Beperkt

Jaarlijks € 340.000 regionaal budget voor allerlei projecten en activiteiten (€ 1,00 per inwoner)

- De situatie blijft vergelijkbaar met de werkwijze van de afgelopen jaren. Er is gemiddeld € 100.000 minder beschikbaar dan de afgelopen jaren. Het ACT maakt jaarlijks een begroting met de projecten en activiteiten per PHO en legt die in december ter instemming voor aan de colleges. Na elk kalenderjaar verzorgt het ACT een rapportage over de besteding.
- De themasecretaris is verantwoordelijk voor monitoren van de besteding van het budget en de inhoudelijke rapportage. Zaanstad blijft de financiële administratie verzorgen van de projecten en activiteiten.

Scenario 3: Minimaal

Jaarlijks € 34.000 regionaal budget voor bijeenkomsten en kleine activiteiten (€ 0,10 per inwoner), daarnaast elk kalenderjaar budget aanvragen voor activiteiten en projecten.

- Het ACT focust op regionale coördinatie en afstemming. Het ACT heeft alleen budget voor regionale bijeenkomsten en kleine activiteiten, zoals tweemaal per jaar een bijeenkomst met alle colleges.
- De voorzitters van de PHO's krijgen een grotere rol bij projecten en activiteiten waar budget voor nodig is. Als een PHO inhoudelijke activiteiten wil laten opstarten (of continueren) door de colleges / raden in de regio, dan zorgt de themasecretaris i.s.m. de wethouder die het PHO voorzit voor een claim / voorstel aan de zeven colleges om budget te regelen. De themasecretaris is verantwoordelijk voor monitoren van de besteding van het budget en de inhoudelijke rapportage. Zaanstad blijft de financiële administratie verzorgen van de projecten en activiteiten.

- De themasecretarissen zorgen ervoor dat elk PHO voor de zomervakantie een claim / voorstel indient bij de colleges t.b.v. het volgende kalenderjaar, zodat dit (als de colleges akkoord zijn) meegenomen kan worden in de concept begroting van alle gemeenten. Het ACT zorgt ervoor dat deze claims / voorstellen van de PHO's tegelijk ingediend worden bij alle colleges.

©ev 2020

Voor- en nadelen per scenario

Hieronder staan per scenario enkele voor- en nadelen. De voor- en nadelen die naast elkaar in de tabel staan hebben geen onderling verband.

	Voordelen	Nadelen
Toereikend	Er is voldoende budget voor de gewenste regionale activiteiten. De regionale samenwerking krijgt een structurele stimulans.	De beschikbaarheid van het budget kan activiteiten uitlokken. Kritische afweging van activiteiten blijft nodig.
	Een toereikend budget voor de collegeperiode 2022-2025. Geen nieuwe besluitvorming over budgetten verwacht.	In de begroting 2022-2025 moet structureel een behoorlijk budget worden opgenomen, terwijl enkele gemeenten moeten bezuinigen.
Beperkt	Er is beperkt budget voor regionale activiteiten dat de colleges kunnen besteden. Daarmee blijft de stimulans voor regionale samenwerking in stand.	Het budget zal waarschijnlijk net niet toereikend zijn voor alle gewenste activiteiten per jaar, waardoor er: • geprioriteerd moet worden; • discussie kan ontstaan welke activiteiten uit dit budget gefinancierd worden en voor welke activiteiten nieuw budget gevraagd wordt aan de gemeenteraden.
Minimaal	Colleges en raden zijn extra kritisch op nut en noodzaak van nieuwe activiteiten.	Voor alle nieuwe projecten en activiteiten moet nieuw budget worden aangevraagd bij de colleges (en raden). Nieuwe activiteiten opstarten wordt daardoor sneller een politieke discussie in de raden bij de aanvraag van budgetten. Dat geeft het risico dat er minder activiteiten plaatsvinden dan afgelopen jaren, wat de regionale samenwerking inperkt.
	Projecten worden vaker gefinancierd uit de begrotingsprogramma's waar ze bij passen i.p.v. uit een algemeen budget "regionale activiteiten'	Beschikbaarheid van budget binnen de begrotingen zal jaarlijks bepaald moeten worden.
	De bestuurlijke voorzitters van de PHO zijn maximaal betrokken bij / verantwoordelijk voor het aanvragen van budget voor activiteiten.	Grotere belasting van voorzittend wethouders en ambtelijke themasecretarissen van de PHO om proces van aanvraag budgetten te bewaken.
	Het aanvragen van budgetten loopt in de pas met de reguliere begrotingscyclus i.p.v. toekenning door de colleges in december / januari uit een algemeen beschikbaar budget.	Er zal mogelijk de situatie ontstaan dat niet alle 7 gemeenten budget beschikbaar kunnen stellen voor elke activiteit, waardoor enkele activiteiten door slechts een aantal gemeenten i.p.v. door de gehele regio gedaan worden. Dat is geen stimulans voor de regionale samenwerking.

De wethouders die voorzitter zijn / waren van een regionale portefeuillehoudersoverleg (PHO), te weten mw. Dral (Mobiliteit), dhr. Kroese (Ruimte), dhr. Schütt (EZ), mw. Baerveldt (Duurzaamheid), mw. Mutluer (Wonen) en mw. v.d. Weijenberg (Landschap) hebben geadviseerd om structureel regionaal budget beschikbaar te hebben voor projecten en activiteiten. Dit advies is overgenomen door de colleges. De gemeenteraden wordt geadviseerd te kiezen voor scenario 2 (beperkt regionaal budget). Doorslaggevende argumenten daarbij zijn:

- het feit dat er in elk scenario budget nodig is voor regionale projecten en activiteiten (als de regio de huidige vorm van samenwerking wil continueren), en dat het organisatorisch

©ev 2020

complexer en onoverzichtelijker is als dat jaarlijks opnieuw per PHO vastgesteld moet worden (zoals bij scenario 3).

- De structurele beschikbaarheid van een beperkt budget maakt het makkelijker om activiteiten te ontplooien of als pilot op te starten. Dit vergroot de handelingssnelheid, flexibiliteit en daarmee het innoverend vermogen van de regio.
- De regionale samenwerking is afgelopen jaren sterk gegroeid en verbeterd. Mede dankzij het beschikbaar hebben van de voormalige SRA-gelden. Dat niveau van samenwerking willen we graag voortzetten. Het beschikbaar hebben van een beperkt budget is daar ondersteunend aan.
- Met de nieuwe governance van de MRA krijgt de regio een grotere rol, dan is het wenselijk dat er voldoende budget beschikbaar is voor allerlei initiatieven en activiteiten.

Criteria voor toekenning budget

De colleges hebben criteria vastgesteld voor het toekennen van regionaal budget voor projecten en activiteiten. De afgelopen jaren waren er geen criteria geformuleerd, wat bij de begroting voor 2021 en 2022 knelpunten gaf gezien het grote aantal aanvragen.

Projecten of activiteiten kunnen uitsluitend in aanmerking komen voor financiering (of een bijdrage) uit het regionale budget als:

1. het een pilot, onderzoek, eenmalige- of tijdelijke activiteit of project betreft of als co-financiering dient voor een subsidie-aanvraag voor een tijdelijke activiteit (max 2-3 jaar);
2. het een bijdrage levert aan de (ontwikkeling van) de regionale samenwerking;
3. het past binnen het brede thema Ruimtelijke Ontwikkeling[1] (bouwen, wonen, ruimte, landschap, duurzaamheid, economie, mobiliteit, energie-transitie, …) en daarmee past binnen het jaarprogramma van een van de regionale portefeuillehoudersoverleggen (PHO) op deze thema's;
4. de aanvraag wordt gedaan (en is goedgekeurd) door een van de regionale PHO en de voorzitter van dat PHO daarmee fungeert als bestuurlijk opdrachtgever;
5. niet (geheel) gefinancierd kan worden uit de reguliere begrotingsprogramma's van de gemeenten of uit subsidies van andere overheden of samenwerkingsverbanden.

Indien er meer aanvragen zijn dan beschikbaar budget, worden de colleges ambtelijk geadviseerd over een prioritering om binnen het beschikbare budget te blijven.

[1] Het Maatschappelijk Domein kent een veelheid aan samenwerkingsverbanden en activiteiten en daarvoor beschikbare budgetten. Indien ook aanvragen uit het Maatschappelijk Domein gehonoreerd kunnen worden, is het budget niet toereikend.

©ev 2020

Financiële aspecten

Gemeenten	Aantal inwoners (CBS-cijfers 27-5-2020)	Financiële consequenties in € Bijdrage per inwoner		
		0,10	1,00	2,00
Edam-Volendam	36.197	3.616	36.197	72.394
Landsmeer	11.491	1.148	11.491	22.982
Oostzaan	9.735	972	9.735	19.470
Purmerend	91.271	9.117	91.271	182.542
Waterland	17.424	1.741	17.424	34.848
Wormerland	16.270	1.626	16.270	32.540
Zaanstad	156.794	15.664	156.794	313.588
Totaal Zaanstreek- Waterland	**339.182**	**33.884**	**339.182**	**678.364**

De structurele kosten voor Edam-Volendam bedragen € 1,- per inwoner, globaal een bedrag van € 37.000 per jaar. Dit budget is reeds opgenomen in de begroting. Het huidige besluit leidt dus niet tot aanpassing van de begroting.

Een toelichting hierop: onderhavig besluit zou eerst al in 2021 genomen worden (t.b.v. budget voor 2022 en verder). Het besluit is echter juni 2021 ingetrokken en een jaar uitgesteld, omdat vanwege corona een grote onderbesteding werd verwacht in 2021. Deze onderbesteding 2021 is benut voor de activiteiten in 2022.
Het budget is door een misverstand wel in de begroting voor 2022-2025 blijven staan. Voorliggend besluit heeft daardoor geen financiële consequenties op de begroting. Het kan gezien worden als een besluit ter bevestiging van het budget dat al geraamd staat.

Personele aspecten
n.v.t.

Risico's
n.v.t.

Gevolgde procedure
Het raadsvoorstel is tot stand gekomen na consultatie van de wethouders die voorzitter zijn van de regionale portefeuillehoudersoverleggen (PHO) Economie, Mobiliteit, Ruimte, Bouwen & Wonen, Landschap en Duurzaamheid en na consultatie van de burgemeesters en de gemeentesecretarissen. Na deze consultaties is een collegevoorstel voorgelegd aan alle colleges in de regio, met daarbij onderhavig raadsvoorstel.

©ev 2020

Burgerparticipatie, inspraak, zienswijzen en communicatie
n.v.t.

Na het te nemen besluit
n.v.t.

Voor zover van toepassing
n.v.t.

Rapportage, verantwoording en evaluatie
Jaarlijks wordt een begroting en rapportage opgesteld van de besteding van de regionale budgetten door de zes PHO. Deze kunnen ter inzage worden opgevraagd door raadsleden die daar interesse in hebben. In de laatste rapportage regionale zaken aan uw raad is dit ook benoemd.

Bijlagen
n.v.t.

Aanvullende toelichting op vraagstelling, context en maatschappelijke meerwaarde
n.v.t.

Edam-Volendam, d.d. 8 februari 2022

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris, de burgemeester,
H. van der Woude L.J. Sievers.

©ev 2020